

شنبه 26 اسفند 1402
سال هشتاد شماره 23008

مرجع تصویب : آراء هیات‌های تخصصی دیوان عدالت اداری
شماره ویژه نامه : 1793

رأی شماره 2743807 هیأت تخصصی اداری و امور عمومی دیوان عدالت اداری با موضوع: بند 3 ماده 75
آیین نامه اجرایی قانون انتخابات شوراهای اسلامی ابطال نشد

هیأت تخصصی اداری و امور عمومی

* شماره پرونده: هـ ت/ 0200366

* **شماره دادنامه سیلور: 140231390002743807** تاریخ: 1402/10/22

* **شاکی:** خانم شهربانو محمدی

* **طرف شکایت:** نهاد ریاست جمهوری

* **موضوع شکایت و خواسته:** ابطال بند 3 ماده 75 آیین نامه اجرایی قانون انتخابات شوراهای اسلامی

* شاکی دادخواستی به طرفیت نهاد ریاست جمهوری به خواسته ابطال بند 3 ماده 75 آیین نامه اجرایی قانون انتخابات شوراهای اسلامی به دیوان عدالت اداری تقدیم کرده که به هیأت عمومی ارجاع شده است متن مقررہ مورد شکایت به قرار زیر می باشد:

ماده 75 آیین نامه اجرایی قانون انتخابات شوراهای اسلامی

3- کنترل شرط احراز توطن:

به استناد بند (3) ماده (25) و تبصره ذیل آن، اعضای شعبه ثبت نام و اخذ رأی به شورهای مقتضی کنترل می نمایند که شخص رأی دهنده و یا افراد تحت تکفل وی (همسر و فرزندان) حداقل یک سال متوالی متصل به زمان اخذ رأی در محل سکونت داشته باشد.

به استناد قسمت اخیر بند (3) ماده (25) قانون، در شهرها و شهرک های بالای یکصد هزار نفر جمعیت نیازی به احراز سکونت نمی باشد.

* دلایل شاکی برای ابطال مقررہ مورد شکایت:

جهت مزید استحضار اعلام می دارد: در بند 2 ماده 25 قانون انتخابات شوراهای مصوب 1375 با اصلاحات بعدی یکی از شرایط رأی دهندگان در شهرهای زیر یکصد هزار نفر، سکونت او حداقل یکسال در محل اخذ رأی است و در تبصره آن حتی به اشخاصی حق رأی داده شده که محل کار آنها خارج از حوزه انتخابیه است اما افراد تحت تکفل او به مدت یکسال قبل از انتخابات در آنجا سکونت داشته باشند.

به عبارت دقیق تر چنانچه رأی دهنده، یکسال در آن حوزه ساکن بوده باشد چه این یکسال متصل به زمان اخذ رأی یا منفصل باشد صرف سکونت یکساله خود او مربوط به هر زمانی که باشد برای احراز شرط توطن کافیهست اما اگر بخواهد به تبع از افراد تحت تکفل خود رأی بدهد باید سکونت افراد تحت تکفل او در یک سال متوالی منتهی به زمان اخذ رأی باشد. دلیل بر این مدعا نیز اطلاق و عموم بند 3 ماده 25 قانون مرقوم است که هیچ گونه قید و شرط دیگری برای یکسال سکونت شخص رأی دهنده، قائل نشده است.

اما با کمال تأسف ملاحظه می فرمایند؛ بند 3 ماده 75 آیین نامه انتخابات شوراهای مصوب هیات وزیران، در قسمت کنترل شرط احراز توطن، پا را از محدوده قانون فراتر گذاشته و مقرر داشته:

» 3- کنترل شرط احراز توطن:

به استناد بند (3) ماده (25) و تبصره ذیل آن، اعضای شعبه ثبت نام و اخذ رأی به شورهای مقتضی کنترل می نمایند که شخص رأی دهنده و یا افراد تحت تکفل وی (همسر و فرزندان) حداقل یک سال متوالی متصل به زمان اخذ رأی در محل سکونت داشته باشند»

به عبارت دیگر در اینجا هیات محترم وزیران، تفکیک مد نظر قانون گذار را که تعدا امتیاز بیشتری برای رأی دهنده قائل شده، کنار گذاشته است و متأسفانه یکسال سکونت رأی دهنده را همسنگ سکونت افراد تحت تکفل او دانسته و در هر دو مورد مقرر داشته هم رأی دهنده و هم افراد تحت تکفل او حداقل یکسال متوالی متصل به زمان اخذ رأی می بایست در حوزه انتخابیه سکونت داشته باشند در حالیکه بند 3 ماده 25 قانون، قید یکسال سکونت متصل به زمان اخذ رأی را برای شخص رأی دهنده ندارد، جای بسی تعجب است که فرد غیر بومی و غریبه ای که هیچ علقه ای به روستا و شهر آبا و اجدادی ما ندارد، با یکسال سکونت موقت خود و افراد تحت تکفلش در آنجا بتواند برای انتخاب شوراهای مستقیمی و برای انتخاب غیر مستقیم

شهردار و مدیریت آنجا تصمیم گیری کند اما بنده، موکله و بسیاری همچون بنده و از جمله حتی بعضی از اعضای محترم آن هیات که در روستا یا شهر کمتر از 100 هزار نفر متولد و نشو و نما داشته و محل زندگی چندین ساله ما و موطن آبا و اجدادی ما بوده نتوانیم برای مقدرات وطن خود تصمیم گیری کنیم! یقیناً وقتی قانون گذار برای یکسال سکونت متوالی یا غیرمتوالی فرد غریبه یا یکسال سکونت متوالی متصل به زمان اخذ رای افراد تحت تکفل رای دهنده، احترام قائل و این مدت قلیل را برای شناخت کاندیدها و مسایل آن منطقه کافی دانسته، یقیناً به طریق اولی برای بومیانی که آنجا متولد و سالها در آنجا ساکن و نشو و نما داشته اند و رگ و ریشه کاندیدها و قابلیت های آنها و منطقه را می شناسند ولو اینکه مدتها آنجا را ترک گفته و در سال آخر در آنجا ساکن نباشند، امتیاز بیشتری نسبت به فرد غریبه قائل و اجازه انتخاب داده است اما مع الاسف این حق طبیعی و منطقی را قوه مجریه بناحق از ملت سلب نموده، بدیهی است اصلاح این مصوبه موجب ایجاد شور انتخاباتی و کمک به مدیریت بهینه روستا و شهرهای کوچک کمتر از 100 هزار نفر خواهد بود، متأسفانه بسیاری از همشهریان، همچنین اینجانب و همسر (متولد روستای چکنه سفلی «شهر فعلی چکنه» و تا 18 سالگی و اخذ دیپلم در آنجا ساکن بوده و کماکان والدین و خواهران و فامیل عمدتاً در آنجا سکونت دارند) از رای دادن در آنجا به استناد این مصوبه محروم هستیم و در چند مورد مراجعه برای رای دادن، هیات اجرایی حوزه انتخابیه، اینجانبان و سایر همشهریان مقیم در شهرهای اطراف را از شرکت در انتخابات موطن خود منع نموده اند علیهذا بنا بر اصل تفکیک قوا، قوه مجریه، پا را از محدوده مقررات قانون فراتر نهاده است و محدودیتی فراتر از حد قانون ایجاد نموده، خواستار ابطال (قید سکونت یکسال متوالی متصل به زمان رای) از بند 3 ماده 75 آیین نامه انتخابات شوراهای، در قسمت شرط احراز توطن نسبت به شخص رای دهنده می باشد.

* خلاصه مدافعات طرف شکایت:

علیرغم ابلاغ دادخواست و ضائم آن تا زمان تهیه گزارش پاسخی وصول نشده است.

* پرونده کلاسه 0200366 هـ ت با موضوع "ابطال بند 3 جزء «ب» ماده 68 آیین نامه اجرایی قانون انتخابات شوراهای اسلامی" در جلسه هیأت تخصصی اداری و امور عمومی مطرح و به شرح آتی رأی صادر شد:

رأی هیأت تخصصی اداری و امور عمومی دیوان عدالت اداری

بر اساس بند (3) ماده 29 قانون تشکیلات، وظایف و انتخاب شوراهای اسلامی کشور و انتخاب شهرداران مصوب سال 1375 با اصلاحات بعدی، یکی از شرایط انتخاب کنندگان، سکونت حداقل یک سال در محل اخذ رأی، به استثنای شهرهای بالای یکصد هزار نفر جمعیت است و به موجب تبصره ذیل این بند کسانی که محل کار آنان خارج از محدوده حوزه انتخابیه باشد ولی افراد تحت تکفل آنان مانند همسر و فرزندان حداقل یک سال قبل از انتخابات در حوزه انتخابیه سکونت داشته باشند می توانند در همان حوزه رأی دهند؛ بر اساس مقرره مورد شکایت از آیین نامه اجرایی آیین نامه اجرایی انتخابات شوراهای اسلامی روستا ناظر به کنترل شرط احراز توطن، اعضای شعبه ثبت نام و اخذ رأی به روش های مقتضی کنترل می نمایند که شخص رأی دهنده و یا افراد تحت تکفل وی (همسر و فرزندان) حداقل یک سال متوالی متصل به زمان اخذ رأی در محل سکونت داشته باشد. با عنایت به اینکه شرط سکونت در مدت یک سال قبل متصل به زمان اخذ رأی مبتنی بر لزوم شناخت نامزدها و انتخاب شوندگان و انتخاب اعضای شوراهای از طرف «مردم همان محل» است و این امر در بند (1) سیاست های کلی انتخابات ابلاغی 1395/7/24 مقام معظم رهبری و اصل یکصد و پنجم قانون اساسی تأکید و تصریح شده است و موجب تأمین حداکثر عدالت انتخاباتی خواهد شد و اساساً ناظر به احراز بومی بودن و غیربومی بودن نیست بنابراین بند (3) جزء «ب» ماده 68 آیین نامه اجرایی قانون انتخابات شوراهای اسلامی (اصلاحی 1385/06/15) مغایرتی با قانون ندارد و مستنداً به بند «ب» ماده 84 قانون دیوان عدالت اداری با آخرین اصلاحات و الحاقات بعدی مصوب سال 1402، رأی به رد شکایت صادر می شود؛ این رأی ظرف بیست روز از تاریخ صدور، از سوی رئیس ارزشمند یا ده نفر از قضات گرانقدر دیوان عدالت اداری قابل اعتراض است.

رئیس هیأت تخصصی اداری و امور عمومی دیوان عدالت اداری - زین العابدین تقوی